

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ പഞ്ചമസ്കന്ധേ ഏകവിംശോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ പഞ്ചമസ്കന്ധേ ഏകവിംശോദ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

ഏതാവാനേവ ഭൂവലയസ്യ സന്നിവേശഃ പ്രമാണലക്ഷതോ
വ്യാഖ്യാതഃ ॥ 1 ॥

ഏതേന ഹി ദിവോ മണ്ഡലമാനം തദ്വിദ ഉപദിശന്തി
യഥാ ദ്വിദലയോർനിഷ്പാവാദീനാം തേ അന്തരേണാന്തരിക്ഷം
തദുഭയസന്ധിതം ॥ 2 ॥

യൻമധ്യഗതോ ഭഗവാംസ്തപതാമ്പതിസ്തപന ആതപേന
ത്രിലോകീം പ്രതപത്യവഭാസയത്യാത്മഭാസാ സ ഏഷ
ഉദഗയനദക്ഷിണായനവൈഷുവതസംജ്ഞാദിർമാന്യ -
ശൈഘ്ര്യസമാനാദിർഗതിഭിരാഹോണാവരോഹണസമാന -
സ്ഥാനേഷു യഥാസവനമഭിപദ്യമാനോ മകരാദിഷു
രാശിഷ്വഹാരാത്രാണി ദീർഘഹ്രസ്വസമാനാനി
വിധത്തേ ॥ 3 ॥

യദാ മേഷതുലയോർവർതതേ തദാഹാരാത്രാണി
സമാനാനി ഭവന്തി യദാ വൃഷഭാദിഷു പഞ്ചസു
ച രാശിഷു ചരതി തദാഹാൻയേവ വർധന്തേ ഹ്രസതി
ച മാസി മാസ്യേകൈകാ ഘടികാ രാത്രിഷു ॥ 4 ॥

യദാ വൃശ്ചികാദിഷു പഞ്ചസു വർത്തതേ തദാഹോരാത്രാണി
വിപര്യയാണി ഭവന്തി || 5 ||

യാവദുക്ഷിണായനമഹാനി വർധന്തേ യാവദുദഗയനം
രാത്രയഃ || 6 ||

ഏവം നവ കോടയ ഏകപഞ്ചാശൽലക്ഷാണി യോജനാനാം
മാനസോത്തരഗിരിപരിവർത്തനസ്യോപദിശന്തി
തസ്മിന്നെന്നന്ദ്രീം പുരീം പൂർവസ്ഥാൻമേരോർഭവധാനീം നാമ
ദക്ഷിണതോ യാമ്യം സംയമനീം നാമ പശ്ചാദ്വാരുണീം
നില്ലോചനീം നാമ ഉത്തരതഃ സൗമ്യം വിഭാവരീം നാമ
താസുഭയമധ്യാഹ്നാസ്തമയനിശീമാനീതി ഭൂതാനാം
പ്രവൃത്തിനിവൃത്തിനിമിത്താനി സമയവിശേഷേണ
മേരോശ്ചതുർദിശം || 7 ||

തത്രത്യാനാം ദിവസമധ്യംഗത ഏവ സദാദ്വിദിത്യസ്തപതി
സവ്യേനാചലം ദക്ഷിണേന കരോതി || 8 ||

യത്രോദേതി തസ്യ ഹ സമാനസൂത്രനിപാതേ നില്ലോചതി
യത്ര ക്വചന സ്യന്ദേനാഭിതപതി തസ്യ ഹൈഷ
സമാനസൂത്രനിപാതേ പ്രസ്താപയതി തത്ര ഗതം
ന പശ്യന്തി യേ തം സമനുപശ്യേരൻ || 9 ||

യദാ ചൈന്ദ്രയാഃ പൂർയാഃ പ്രചലതേ പഞ്ചദശ -
ഘടികാദിർയാമ്യം സപാദകോടിദ്വയം യോജനാനാം
സാർധദ്വാദശലക്ഷാണി സാധികാനി ചോപയാതി || 10 ||

ഏവം തതോ വാരുണീം സൗമ്യമൈന്ദ്രീം ച
പുനസ്തഥാൻയേ ച ഗ്രഹാഃ സോമാദയോ നക്ഷത്രൈഃ സഹ
ജ്യോതിശ്ചക്രേ സമഭ്യുദ്യന്തി സഹ വാ നില്ലോചന്തി || 11 ||

ഏവം മുഹൂർത്തേന ചതുസ്ത്രിംശൽലക്ഷയോജനാനായഷ്ട -
ശതാധികാനി സൗരോ രഥസ്ത്രയീമയോഽസൗ ചതസ്യുഷു
പരിവർത്തതേ പുരീഷു || 12 ||

യസ്യൈകം ചക്രം ദ്വാദശാരം ഷൺനേമി ത്രിണാഭി
സംവത്സരാത്മകം സമാമനന്തി തസ്യാക്ഷോ മേരോർമൂർധനി
കൃതോ മാനസോത്തരേ കൃതേതരഭാഗോ യത്ര പ്രോതം
രവിരഥചക്രം തൈലയന്ത്രചക്രവദ് ഭ്രമ -
ൻമാനസോത്തരഗിരൗ പരിഭ്രമതി || 13 ||

തസ്മിന്നക്ഷേ കൃതമൂലോ ദ്വിതീയോഽക്ഷസ്തുർയമാനേന
സമ്മിതസ്തൈലയന്ത്രാക്ഷവദ് ധ്രുവേ കൃതോപരിഭാഗഃ || 14 ||

രഥനീഡസ്തു ഷട്ട്ത്രിംശൽലക്ഷയോജനായതസ്തത്തുരീയഭാഗ -
വിശാലസ്താവാനു രവിരഥയുഗോ യത്ര ഹയാശ്ചരണോ
നാമാനഃ സപ്താരുണയോജിതാ വഹന്തി ദേവമാദിത്യം || 15 ||

പുരസ്താത്സവിതുരരുണഃ പശ്ചാച്ച നിയുക്തഃ സൗത്യേ
കർമ്മണി കിലാസ്തേ || 16 ||

തഥാ ബാലവിൽയാ ഋഷയോഽംഗുഷ്ഠപർവമാത്രാഃ
ഷഷ്ടിസഹസ്രാണി പുരതഃ സൂര്യം സൂക്തവാകായ
നിയുക്താഃ സംസ്തുവന്തി || 17 ||

തഥാൻയേ ച ഋഷയോ ഗന്ധർവാപ്സരസോ നാഗാ
ഗ്രാമൺയോ യാതുധാനാ ദേവാ ഇത്യേകൈകശോ ഗണാഃ
സപ്ത ചതുർദശ മാസി മാസി ഭഗവന്തം സൂര്യമാത്മാനം
നാനാനാമാനം പൃഥങ്നാനാനാമാനഃ പൃഥക്ക്കർമ്മ -
ഭിർദ്വന്ദ്വശ ഉപാസതേ || 18 ||

ലക്ഷോത്തരം സാർധനവകോടിയോജനപരിമണ്ഡലം
ഭൂവലയസ്യ ക്ഷണേന സഗവ്യുത്യുത്തരം
ദ്വിസഹസ്രയോജനാനി സ ഭുക്തേ || 19 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
പഞ്ചമസ്കന്ധേ ജ്യോതിശ്ചക്രസൂര്യരഥമണ്ഡലവർണനം നാമ
ഏകവിംശോധ്യായഃ ||